

A Kúria a felperesnek az I. rendű, a II. rendű és a III. rendű alperesek ellen házasság felbontása, gyermektartásdíj megállapítása, házastársi közös vagyon megosztása és egyéb járulékos igények érvényesítése iránt a Debreceni Városi Bíróságnál 46.P.25.457/2008. számon megindított és a Hajdú-Bihar Megyei Bíróságnak 1.Pf.20.615/2011/5. számú ítéletével befejezett perében az említett számú másodfokú határozat ellen az I. rendű alperes által 71. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán az alulírott napon - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezéseit hatályában fenntartja.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 100.000 (egyszázezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az I. rendű alperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt 243.200 (kettőszáznegyvenháromezer-kettőszáz) forint felülvizsgálati eljárási illeték az állam terhén marad.

I n d o k o l á s :

A jogerős ítélet alapjául szolgáló tényállás szerint a felperes és az I. rendű alperes 2007. március 24. napján kötöttek házasságot, melyből 2008. június 24. napján M. J. utónevű gyermekük született. Az életközösségük 2008. október 16. napján végleg megszakadt, amikor is az I. rendű alperes a felek közös tulajdonát képező B., B. u. szám alatti ingatlanból elköltözött.

A felperes az életközösség megszűnése óta a H. Kft. L.i üzemében dolgozik szakmájában, hentesként, 6 órás részmunkaidőben. A munkáltatója nem tud biztosítani a részére túlóra lehetőséget és útiköltség-térítést sem. A felperes az életközösség megszakadását követően minden hónapban 10.000 forint gyermektartásdíjat fizetett meg az I. rendű alperes részére

A B., B. u. szám alatti ingatlant a felperes a házasságkötést megelőzően, 2000. évben vásárolta meg, majd tervrajzot készítttetett, 2002-re elkészítttette az alapot és téglát, valamint cserepet vásárolt, 2003-ban megvette a faanyagot, illetve kifizette az ácsmunkákat 1.000.000 forint értékben. 2003-ban a ház tető alá került, elkészültek a villanyszerelési munkák, a külső és belső

vakolás, az év végére a nyílászárók beépítésére, valamint a csatornázásra is sor került, majd bekötötték a kéményt. 2004-ben a felperes belső nyílászárókat vásárolt, elvégeztette azok beszerelési munkálatait elvégeztette, és kifizette a kőműves munkákat is. Így a házasság megkötésekor az épület tető alatt állt, nyílászárókkal volt ellátva, aljzatbetonozással és szigeteléssel rendelkezett.

A házasságkötést követően a volt házaspár 2.400.000 forint szociálpolitikai kedvezményben részesültek, amelyen felül az építkezésre fordították az 1.350.000 forint összegű menasszonytáncpénzt, a részükre nyújtott 200.000 forint első lakáshoz jutást segítő önkormányzati támogatást, valamint a B. és Vidéke Takarékszövetkezettől általuk közösen felvett 600.000 forint hitelt. Az említett tételekből álló összesen 4.550.000 forintot azonban nem teljes egészében fordították az ingatlanra, hanem abból értékes ingóságokat is vásároltak, amelyek az életközösségük megszakadásakor nyilvánvalóan rendelkezésükre álltak.

Az együttélés alatta volt házaspár új kerítést csináltattak, aminek faanyaga már a felperes rendelkezésére állt, majd a felperes az édesapjával együtt a közösen vásárolt anyagból a kerítést megépítette.

2007. április 2-án annak reményében, hogy a felek házassága végérvényes lesz és hosszú időn át együtt fognak élni, a felperes az I. rendű alperesnek ajándékozta az ingatlan 2/5 tulajdoni hányadát, de jogi képviselő tanácsára a felek adásvételi szerződést kötöttek. Az I. rendű alperes elismerte, hogy a tulajdonváltás során vételár megfizetésére nem került sor.

A házastársak között az életközösség alatt az alábbi vagyonközösség keletkezett:

A felperes különvagyonához tartozott a I./1. tételtől 7. tétellel bezárólag felvett összesen 176.000 forint értékű ingóság, valamint a 7. tételben felvett B., B. út szám alatti 1100 m² területű „lakóház és udvar” elnevezésű ingatlan 88/100 tulajdoni hányada, míg a II. rendű különvagyonához tartozott a II./8. tételtől 14/a-14/f. tétellel bezárólag felvett összesen 91.000 forint értékű ingóság.

A volt házaspár közös vagyonához tartozott a III./15. tételben felvett B., B. út szám alatti ingatlan 12/100 tulajdoni hányada 3.401.400 forint értékben, valamint a III./16. tételtől 27. tétellel bezárólag felvett ingóságok összesen 715.800 forint értékben.

A közös adósságukat képezte ugyanakkor a IV./1. tételében felvett, a B. és Vidéke Takarékszövetkezettel szemben 600.000 forint építési hitelből fennálló tartozás, amelyből a felperes 270.115 forintot, az I. rendű alperes 235.600 forintot, míg a volt házaspár közösen 173.600 forintot fizettek vissza. A 2. tételben felvett 2.400.000 forint megelőlegezett kölcsönnek a már törölt 900.000 forint levonása után még fennálló $(1.500.000 + 396.226 =)$ 1.896.226 forintos része, a 3. tételben felvett és a felperes által viselt 56.598 forint rezsiköltség, valamint a 4. tételben felvett és az I. rendű alperes által viselt 18.753 forint biztosítási díj.

A volt házaspár a közös tulajdonú ingatlanon végzett beruházás folytán előállott értékemelkedés összege 2010. évben 3.401.400 forint volt, és ezt az értéket az elvégzéséhez felhasznált 2.400.000 forint szociálpolitikai kedvezményből 2010. december 31-én még fennálló 1.896.226 forint tartozás terhelte, amelyet az elsőfokú bíróság a felperes, mint tulajdonos terhére számolt el, és őt kötelezte annak visszafizetésére. A közös beruházás tiszta értéke tehát 1.505.174 forint, amelynek a fele, tehát 752.897 forint érték a közös tulajdon megszüntetése folytán az I. rendű alperest illeti meg.

Az életközösség ideje alatt a volt házaspár összesen 715.800 forint értékű közös ingó vagyont szereztek, amelyből az egy főre jutó érték 357.900 forint. Miután a felperes birtokban 615.800 forint értékű ingóság maradt, az I. rendű alperest 257.900 forint értékkülönbözet illeti meg, amelyből az elsőfokú bíróság levonta az I. rendű alperes által elismert 22.397 forint összegű rezsiköltség összegét, az így fennmaradó 235.503 forintot pedig további 34.515 forinttal csökkentette, azért, mert a felperes a B. és Vidéke Takarékszövetkezettel szemben fennálló közös hiteltartozásból az I. rendű alperesnél ilyen összeggel többet fizetett vissza. Mindezekre figyelemmel az I. rendű alperessel szemben a felperest terhelő értékkiegyenlítés összegét 200.988 forintban határozta meg.

Az I. rendű alperes azonban 18.753 forint biztosítási díjat fizetett meg a perbeli ingatlanra 2 éven át, amelynek felét, tehát 9.377 forintot tartozik a felperes kiegyenlíteni, így a fenti elszámolás eredményeként ingóérték és rezsizárolás fejében az említett összegeket tartozik megfizetni, valamint köteles kiadni az I. rendű alperes különvagyoni ingóságait, ami a vagyonmérlegben rögzítést nyert.

A felperes a 2008. decemberében előterjesztett és a per során módosított keresetében a házasság felbontását, a kiskorú gyermek I. rendű anyjánál történő elhelyezését, valamint gyermekkel való kapcsolattartási jogának a szabályozását kérte, egyben vállalta havi 10.000 forint fix összegű gyermektartásdíj megfizetését. A házastársi közös vagyon megosztása körében ajándék

visszakövetelésének a jogcímén a saját tulajdonába kérte adni a volt házaspár között 2007. évben létrejött szerződés alapján az I. rendű alperes által megszerzett ingatlanhányadot arra való hivatkozással, hogy a szerződés valójában nem adásvételi, hanem ajándékozási szerződés volt, hiszen az I. rendű alperes a megállapodásuk alapján vételárat nem fizetett. Vállalta azonban a közös beruházások szakértő által meghatározott nettó értéke fele részének az I. rendű alperesnek 60 napon belül történő megfizetését, valamint az ingóságok túlnyomó részének a magához váltását.

Az I. rendű alperes maga is kérte a házasság felbontását, valamint a kiskorú gyermek nála történő elhelyezését, a gyermektartásdíjat az alperes jövedelmének 20 %-ában, de minimum havi 25.000 forint alapösszegben kérte meghatározni, a kapcsolattartás - felperes által megjelölttől eltérő módon történő - szabályozását pedig nem ellenezte. Elismerte, hogy az ingatlan-adásvételi szerződés alapján vételár teljesítés nem történt, tehát a tulajdoni hányadát valójában ajándékozás jogcímén szerezte meg. Nem ellenezte a közös tulajdon akként történő megszüntetését, hogy a saját tulajdoni hányadát az I. rendű alperes váltsa magához, és annak megváltási árát az egyezségi ajánlatában 4.000.000 forintban jelölte meg.

A II. rendű alperes a kereset teljesítését nem ellenezte, feltéve, hogy a jelzáloga változatlan tartalommal fennmarad, és a kölcsöntartozás törlesztése ugyanazon feltételekkel változatlanul folytatódik.

A IV. rendű alperes nevében eljáró III. rendű alperes nevekincstár Észak-alföldi Regionális Igazgatósága a kereset teljesítését nem ellenezte, de előadta, hogy a felperes és I. rendű alperes tulajdoni illetőségét 900.000 forint járuléka erejéig bejegyzett lakásépítési kedvezménnyel összefüggő jelzálogjog terheli 10 évre, a III. rendű alperes neve javára. Az I. rendű alperes tulajdoni illetőségének a felperes részére történő átruházásához három esetben járult hozzá: egyrészt akkor, ha az elidegenített tulajdoni illetőségre eső lakásépítési kedvezmény visszafizetésre kerül, másrészt akkor, ha az I. rendű alperes lakásigényét egy másik lakás vásárlásával kívánja kielégíteni, harmadrészt pedig akkor, ha az I. rendű alperes átjegyzést kér, azaz a támogatott ingatlanban lévő tulajdoni hányada elidegenítésétől számított 30 napon belül lakástulajdont szerez.

Az elsőfokú bíróság a kiegészített és kijavított ítéletével a felperesnek az I. rendű alperessel kötött házasságát felbontotta, a felek házasságából 2008. június 24. napján született M. J. utónevű gyermeket az I. rendű alperes anyánál helyezte el, kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az I. rendű alperesnek 2008. november 1. napjától kezdődően havi 10.000 forint, 2011. február 1. napjától

kezdődően minden hónap 10. napjáig előre esedékesen a mindenkori bérjellegű jövedelmének 20%-át, de minimum havi 10.000 forint alapösszegű gyermektartásdíjat, felhívta a felperes munkáltatóját: a H. Kft.-t, hogy a felperes jövedelméből a jövőre nézve vonja le a fenti összegű gyermektartásdíjat és azt közvetlenül utalja ki az I. rendű alperesi jogosultnak, megállapította, hogy a felperesnek gyermektartásdíj-hátralék nem áll fenn, és az ítéletének a gyermektartásdíjra vonatkozó rendelkezését előzetesen végrehajthatónak nyilvánította. Részletesen szabályozta a felperes apa és a közös kiskorú gyermek közötti folyamatos és időszakos kapcsolattartást, a 41. sorszámú ideiglenes intézkedését pedig hatályon kívül helyezte.

A B., helyrajzi számú, ténylegesen B. u. szám alatti ingatlan kizárólagos használatára a felperest jogosította fel.

Megállapította, hogy a B. belterület helyrajzi számú, B., B. u. szám alatt található ingatlannak a felperes 88/100, az I. rendű alperes 12/100 részében tulajdonosa. A fenti ingatlanon fennálló közös tulajdont megszüntette akként, hogy az I. rendű alperes 1/10 tulajdoni illetőségét a felperes tulajdonába adta, házastársi vagyonszövetség megszüntetése címén. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az I. rendű alperesnek 60 napon belül 735.325 forint megváltási árat. Megkereste a Debreceni Földhivatalt, hogy a fenti összeg kifizetésének igazolását követően a tulajdonjog-változást jegyezze át az ingatlan-nyilvántartási munkarészen. Kötelezte az I. rendű alperest, hogy 90 napon belül helyezzen letétbe 90.000 forintot, a III. rendű alperes nevekincstár 10032000-01501315 számú számlájára. Kötelezte a bíróság a felperest, hogy fizessen meg a B. és Vidéke Takarékszövetkezet irányában 1.896.226 forint megelőlegezett lakásépítési kedvezményt, annak kamatával együtt. A II. és III. rendű alpereseket a fenti tulajdonjog-változás túrésére kötelezte.

Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül adja ki az I. rendű alperesnek az ítélet rendelkező részében tételesen felsorolt ingóságokat összesen 190.000 forint értékben, továbbá, hogy fizessen meg az I. rendű alperesnek 15 napon belül ingóérték kiegyenlítése címén 224.880 forintot, az I. rendű alperest pedig arra, hogy adjon ki a felperesnek egy normál gyermekágyat értékmegjelölés nélkül.

Úgy rendelkezett, hogy a felek a perben felmerült költségeiket maguk kötelesek viselni, a le nem rótt eljárási illeték, valamint előlegezett szakértői díj pedig a felek költségmentessége folytán az állam terhére marad.

Az ítéletének felülvizsgálattal támadott rendelkezéseit az elsőfokú bíróság azzal indokolta, hogy a Csjt. 69/A. § (1) bekezdése alapján

- annak jogalapját tekintve - alaposnak találta a felperesnek az alperes gyermektartásdíj fizetési kötelezettségének megállapítására irányuló igényét, a fizetendő tartásdíj mértékét azonban a Csjt. 69/C. § (1) bekezdése alapján a felperes havi átlagos jövedelmének a 20 %-ában, annak alapösszegét pedig havi 10.000 forintban határozta meg.

A felperes a H. Kft. alkalmazásában áll 6 órás részmunkaidőben, ahol a havi nettó jövedelme 816 forint, és sem túlmunkára, sem utazási kedvezményre nem jogosult. Az I. rendű alperes vitatta, hogy a felperes csak részmunkaidőben nyerne foglalkoztatást, és hivatkozott arra is, hogy a jövedelme meghaladja a munkáltatója által igazolt összeget, a tényállításainak alátámasztására alkalmas bizonyítási indítványt azonban a bíróság felhívása ellenére nem terjesztett elő, hanem pusztán arra hivatkozott, hogy a felperes korábban eszközölt építkezése, életvitele, az ingatlant terhelő rezsiköltségek nem azt a jövedelmet feltételezik, amit a felperes igazolt. Ezt a hivatkozást az elsőfokú bíróság az ítélezése alapjául nem tudta elfogadni, azzal a munkáltatói igazolással szemben, amit a felperes csatolt, ezért az e vonatkozásban fennálló bizonyítatlanság következményeit a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján az I. rendű alperes terhére értékelte.

Az elsőfokú bíróság a Csjt. 27. § (1) és 28. § (1) bekezdése alapján határozta meg az ingóságok vonatkozásában azok közös vagyoni jellegét, amit a felek egyezően adtak elő. Kötelezte egyben a felperest az I. rendű alperes különvagyoni ingóságainak kiadására.

A volt házasfelek között 2007. április 2-án olyan tartalmú adásvételi szerződés aláírására került sor, amelyben a felperes a B., helyrajzi szám alatt nyilvántartott, B. út szám alatti lakóház-udvar megnevezésű, 1100 m²-es területű ingatlan 2/5 tulajdoni hányadát az I. rendű alperesnek adta el, 1.120.000 forint vételárért. A felperes előadta, hogy jogi képviselő tanácsára kötöttek adásvételi szerződést, míg az I. rendű alperes elismerte, hogy vételár kifizetésére nem került sor.

Mindezek miatt az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a volt házasfelek ajándékozási szerződést színlelve, adásvételi szerződést kötöttek (helyesen: adásvételt színlelve ajándékozási szerződést kötöttek), hiszen a felperes saját vagyona rovására az I. rendű alperest ingyenes vagyoni előnyben részesítette. (Ptk. 579. §.)

Kétségtelen tény, hogy a felperes azzal a „szándékkal” (helyesen: abban a feltevésben) ajándékozta ingatlanának 2/5-ét az I. rendű alperesnek, hogy házasságuk boldog és tartós lesz, az ingatlanban nevelik fel közös gyermekeiket, Ez a szándék (helyesen: feltevés)

azonban a házasság megromlásával megghiúsult, így az ajándék visszajár.

A felek a perbeli ingatlanon házassági életközösségük alatt a 2.400.000 forint szociálpolitikai kedvezményből, 200.000 forint önkormányzati támogatásból, 600.000 forint építési hitelből, valamint az 1.350.000 forint menyasszonytáncpénzből tulajdonjog keletkeztető beruházásokat végeztek, és ezáltal lakhatóvá tették az ingatlant. A módosított szakértői vélemény szerint 2010. évben a beruházás ingatlanforgalmi értékvonzata 3.401.400 forint volt.

A Csjt. 27. §-ára figyelemmel ebből az I. rendű alperesre 1.700.700 forint jut és - az ingatlan 18.000.000 forintos forgalmi értékére figyelemmel - 1/10 tulajdonjogot keletkeztet, amit az elsőfokú bíróság megállapított és ennek függvényében kötelezte az I. rendű alperest, hogy fizesse vissza a III. rendű alperes nevenak a szociálpolitikai kedvezményt, amelyet 900.000 forint összegben írtak jóvá, de a mai napig elidegenítési és terhelési tilalommal terhelte az ingatlan. A 3.401.400 forint beruházási értékből levonta az elsőfokú bíróság a B. és Vidéke Takarékszövetkezet által kimutatott 1.896.226 forint összeget, így a beruházás nettó értéke 1.505.174 forint, amelynek a fele, tehát 752.587 forint illeti meg a közös tulajdon megszüntetése során az I. rendű alperest.

Közös vagyonba tartoznak a házastársaknak az építkezéshez, lakásvásárláshoz nyújtott kedvezmények, támogatások, így az állam által nyújtott szociálpolitikai kedvezmény (BH 1987/7/240), még akkor is, ha az egyik fél különvagyonni ingatlanára fordítják azt (BH 1985/11/429). Miután a két gyermek nem született meg, így a megelőlegezett szociálpolitikai kedvezmény feltételei nem teljesültek, és a még fennálló tartozás az ingatlant terhelő közös adósságnak minősül. Ezen közös adósság megfizetését az elsőfokú bíróság a felperesre terhelte, az I. rendű alperesre eső részét pedig a jutójából elszámolta.

Kötelezte az elsőfokú bíróság az I. rendű alperest az általa megszerzett 1/10 tulajdoni hányadra eső 90.000 forint összegű szociálpolitikai kedvezmény visszafizetésére.

Az elsőfokú ítélet ellen az I. rendű alperes fellebbezéssel, a felperes pedig csatlakozó fellebbezéssel élt.

Az I. rendű alperes fellebbezésében kifogásolta az elsőfokú bíróság rendelkezését a gyermektartásdíjra, kapcsolattartásra, az ingatlannal kapcsolatos tulajdoni arányok megállapítására, a megváltási ár összegére és az ingóérték-kiegyenlítés mértékére vonatkozóan. Sérelmezte továbbá a gyermekágy kiadására történő kötelezését.

A felperes csatlakozó fellebbezése az elsőfokú bíróság perköltségre vonatkozó rendelkezését sérelmezte.

A másodfokú bíróság az ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett részét részben megváltoztatta és a felperes által az I. rendű alperesnek fizetendő ingóérték-kiegyenlítés összegét 282.522 forintra felemelte. Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Kötelezte az I. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 90.000 forint fellebbezési eljárási költséget, és úgy rendelkezett, hogy a másodfokú eljárásban felmerült illetéket az állam viseli.

A döntése felülvizsgálattal támadott részének indokolása szerint alaptalanul igényelte az I. rendű alperes a fellebbezésében a gyermektartásdíjnak a kötelezett jövedelmének történő 25 %-ára, de legalább 25.000 forintra történő felemelését. Az elsőfokú bíróság a tartásdíj megállapítása körében a rendelkezésre álló bizonyítás anyagát helyesen értékelte és e körben megalapozott döntést hozott.

A gyermektartásdíj tekintetében a bíróságot hivatalból történő bizonyítási kötelezettség is terheli, melynek eleget tett, amikor beszerezte a felperes jövedelemigazolását és elrendelte a környezettanulmányt. Azt azonban az alperesnek kellett volna bizonyítania, hogy a felperesnek az igazoltnál magasabb a jövedelme, de az erre irányuló bizonyítása sikertelen volt, állítása csak feltételezésen alapult.

A 25 %-os igénnyel kapcsolatban utalt a másodfokú bíróság a Csjt. 69/C. § (1) bekezdésére, mely szerint a tartásdíj összegét gyermekenként általában a kötelezett átlagos jövedelmének 15-25 %-ában kell megállapítani. Ez a kialakult bírói gyakorlat szerint egy, illetve két gyermek esetén a kötelezett jövedelmének 20 %-a. Ettől eltérő megállapítás akkor indokolt, ha pl. a gyermek súlyosan, tartós beteg és betegségével kapcsolatos gyógykezelése jelentős többletkiadást jelent. Ilyenkor 20 %-ot meghaladó mértékben lehet a tartásdíjat meghatározni. A 20 %-nál alacsonyabb mértéket általában olyankor, ha a felek jelentős jövedelemmel rendelkeznek, és az ennek alapján megállapítható tartásdíj a gyermek indokolt szükségleteit meghaladná. Ilyen rendkívüli körülményekről a perben nem volt szó, így az általános mérték az irányadó. E körben tehát a másodfokú bíróság sem látott lehetőséget az elsőfokú határozat módosítására.

A házastársi közös vagyon megosztása körében alaptalanul sérelmezte az alperes az elsőfokú bíróság által megállapított ingatlan tulajdoni hányad mértékét. Az alperes fellebbezésében elsődlegesen az ingatlanforgalmi szakértői vélemény megalapozatlanságára hivatkozott.

Az elsőfokú eljárás során az alperes már kifejtette aggályait a szakvéleménnyel kapcsolatban, ezért az elsőfokú bíróság a szakértőt a tárgyalásra megidézte, aki az alperesi kifogásokra válaszolt és indokát adta annak is, hogy a beruházások értéknövekedését hogyan határozta meg. Előadta, hogy bizonyos beruházások nem egyforma mértékben hatnak a forgalmi értékre, hiszen vannak olyan tartós, értékálló beruházások, amelyek jobban növelik a forgalmi értéket, míg a főleg esztétikai és hamarabb amortizálódó beruházások csekélyebb mértékben hatnak ki rá.

Az a körülmény, hogy nem pontosan a perbeli ingatlan környékéről használt fel összehasonlító adatokat a szakértő és nem tekintette meg ezen ingatlanokat, a szakvéleményt nem teszi aggályossá. Az illetékhivataltól szerezte be adatait, ezért valóságtartalmát alappal fogadta el. A szakértő a Pp. 182. § (3) bekezdésében foglalt felvilágosítás adási kötelezettségének eleget tett, válaszolt az alperes kifogásaira, ezért azt a másodfokú bíróság is elfogadta ítélezése alapjául.

A Legfelsőbb Bíróság több eseti döntésében rámutatott arra, hogy a szakvélemény más szakvéleménnyel való ellenőrzésének indítványozása önmagában nem lehet további szakértő kirendelésének alapja (BH 1998/534.). A szakértő által meghatározott 18.000.000 forintos forgalmi értékkel kapcsolatban megjegyezte még a másodfokú bíróság, hogy az I. rendű alperes a perben maga is 19.000.000-20.000.000 forintra tette a forgalmi értéket. A két érték között nem jelentkezik olyan jelentős különbség, ami a szakértői vélemény megalapozatlanságát igazolná.

Az ingóságokkal kapcsolatban alaptalannak találta a másodfokú bíróság az I. rendű alperesnek a karikagyűrű, a pecsétgyűrű, a spájzban található polc, valamint a mobiltelefon számla elszámolására irányuló fellebbezését. Az I. rendű alperes ugyanis az elsőfokú eljárásban ilyen igényt nem terjesztett elő, ezért arra a másodfokú eljárás keretei között nincs lehetőség, mert a Pp. 235. § (1) bekezdése alapján a másodfokú eljárásban új tény állítására, illetve új bizonyíték előadására fő szabály szerint nem kerülhet sor, a Pp. 247. § (1) bekezdése szerint pedig a másodfokú eljárásban a keresetet megváltoztatni nem lehet.

Alaptalanul kifogásolta az I. rendű alperes a mosógép és a gyapjúágynemű felperesi különvagyonként történő elszámolását is, mert az elsőfokú eljárásban az említett ingóságok felperesi különvagyoni jellegét kifejezetten elismerte.

A takarékszövetkezet felé fennálló tartozás tekintetében az I. rendű az utolsó tárgyaláson becsatolta a befizetést igazoló szelvényeket, amelyekből a másodfokú bíróság megállapította, hogy összesen 265 400 forint befizetése történt az I. rendű alperes

részéről, ezért az elsőfokú bíróság elszámolását e tekintetben részben korrigálta.

Alaptalanul sérelmezte az I. rendű alperes a rezsi elszámolását. A hátralékos gázszámlával kapcsolatban a felperes becsatolta a befizetést igazoló számlát, melyből megállapítható, hogy a 2007. novemberétől 2008. november 30-ig terjedő időszakra történt a leolvasás, a számla pedig 2008. december 3-án kelt. A volt házaspár között az életközösség 2008. október 16-án szakadt meg, így a gázfogyasztás a házassági életközösség idejére vonatkozik, míg a számla az életközösség megszakadását követően került kiállításra. Az alperes el is ismerte időarányosan a tartozását, így az elsőfokú bíróság helyesen számolt el 22.397 forintot az I. rendű alperes terhére (Pp. 163. §).

A S. Biztosító felé történt teljesítés kapcsán az I. rendű alperes szintén becsatolta a befizetést igazoló számlákat, amelyekből megállapíthatóan 18.753 forintot fizetett a fellebbezésében állított 23.538 forinttal szemben, így az elsőfokú bíróság számítását fogadta el a másodfokú bíróság e vonatkozásban is.

Észlelte a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú bíróság számítási hibát is vétett az elszámolás során, így a kifejtettek alapján az alperes jutója a következőképpen alakul:

A felperes birtokában lévő ingóságok értéke:	695.800 Ft
Az I. rendű alperes birtokában lévő ingóságok értéke:	100.000 Ft
Összesen:	795.800 Ft
Egy főre eső érték:	397.900 Ft
Az I. rendű alperes birtokában lévő érték:	- 100.000 Ft
Az I. rendű alperesnek jár még:	297.900 Ft

A hitel vonatkozásában a felperes 270.115 forintot teljesített, az I. rendű alperes 265.400 forintot, ami összesen 535.515 forint, ennek a fele, tehát az egy főre eső rész 267.757,5 forint. Az alperes ebből 265.400 forintot fizetett meg, így tartozik a felperes felé 2.358 forinttal.

Az elszámolás során az I. rendű alperesnek jár:	
Ingóérték-különbözetként	+ 297.900 Ft
Hiteltartozásból terheli	- 2.358 Ft
Gáztartozásból terheli	- 22.397 Ft
S. Biztosítónak befizetett összegből megilleti	9.377 Ft

Az I. rendű alperesnek jár
értékkülönbözetként:

+ 282.522 Ft

A másodfokú bíróság ennyiben módosította az elsőfokú bíróság ítéletét.

A jogerős ítélet ellen az I. rendű alperes felülvizsgálati kérelemmel élt - annak tartalmát tekintve - elsődlegesen annak a részbeni hatályon kívül helyezése, valamint az elsőfokú bíróságnak a hatályon kívül helyezett körben új eljárásra és új határozat hozatalára való utasítása, másodlagosan pedig a másodfokú bíróság ítéletének a részbeni hatályon kívül helyezése, valamint az elsőfokú bíróság ítéletének a részbeni megváltoztatása és a felperes terhére megállapított gyermektartásdíj mértékének, illetve alapösszegének a felperes mindenkori jövedelme 25 %-ára, de legalább havi 25.000 forintra történő felemelése, a B.i hrsz.-ú ingatlan tulajdoni hányadainak a felperesre kedvezőbb 7/10-3/10 arányban való megállapítását, az ilyen arányú közös tulajdon felperesi magához váltással történő megszüntetését és a felperes 4.500.000 forint megváltási ár megfizetésére való kötelezését, valamint a felperesi különvagyon 6. tételébe beállított 50.000 forint értékű mosógép, a 21. tételben felvett, de a közös ingóságok köréből a felperes különvagyonaként - érték megjelölése nélkül - kihagyott 2 db gyapjú ágynemű garnitúra közös vagyonként történő elszámolását, továbbá a spájzba beépített 50.000 forint értékű beépített polcrendszernek a közös ingóságok 28. tételébe, valamint az általa a felperesnek adott 47.000 forint értékű arany karikagyűrűnek a vagyonmérleg 29. tételébe, az 53.000 forint értékű arany pecsétgyűrűnek pedig a vagyonmérleg 30. tételébe történő beállítását és a felperesnek az arany karikagyűrű és pecsétgyűrű kiadására, valamint 332.900 forint ingóérték kiegyenlítésére való kötelezését, továbbá a gyermekágy felperesnek való kiadására történt kötelezésének a mellőzését kérte. A közös adósságok köréből kihagyni kérte az életközösség megszakadását követően keletkezett és a felperes által viselt rezsiköltséget, és konkrét felülvizsgálati kérelem előterjesztése nélkül előadta, hogy a B. és Vidéke Takarékszövetkezettel szemben fennálló közös tartozásból 255.600 forintot fizetett vissza, a biztosítási díjat 23.538 forint összegben, a mobiltelefon számla díját pedig 18.417 forint összegben ő maga fizette vissza.

A felülvizsgálati kérelmének részletesen kifejtett indokai szerint a jogerős ítélet alapjául szolgáló tényállás megállapításának a módja a Pp. 206. § (1) bekezdését és 247. § (1) bekezdésének b) pontját sérti.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezéseinek a hatályban tartására irányult.

A II. és III. rendű alperesek felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztettek elő.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján csak a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül.

Az I. rendű alperes által megjelölt okok miatt felülvizsgálatnak részben nincs helye, a felülvizsgálati kérelem érdemben elbírálható része pedig nem alapos.

I. Nincs helye felülvizsgálatnak az I. rendű alperes fellebbezésének a közös vagyon mérlegének III./28., 29. és 30. tételeibe felvenni kért ingóságokra, valamint az általa viselt és a közös adósságok IV./5. tételébe felvenni kért 18.417 forint mobiltelefon számlatartozásra vonatkozó, és a másodfokú bíróság által el nem bírált része vonatkozásában.

1. Téves a másodfokú bíróságnak az a jogi álláspontja, hogy az I. rendű alperesnek az elsőfokú ítélet elleni fellebbezésében foglalt, a vagyonmérleg III./28., 29. és 30. tételébe, valamint a közös adósságok IV./5. tételébe felvenni kért közös ingóságok, valamint közös adósság megosztására irányuló kérelme meg nem engedett keresetváltoztatásnak minősül.

A Pp. 2011. március 1. napjától hatályos 146. § (1) bekezdése szerint a felperes a keresetét - és ebből következően az alperes a viszontkeresetét - az első fokú ítélet hozatalát megelőző tárgyalás berekesztésig bármikor megváltoztathatja, feltéve, hogy a megváltoztatott keresettel érvényesített jog ugyanabból a jogviszonyból ered, mint az eredeti kereset, vagy azzal összefügg. Az (5) bekezdése értelmében nem keresetváltoztatás az, ha a felperes

- a) a keresettel érvényesített jog megváltoztatása nélkül annak megalapozására új tényeket hoz fel, vagy a felhozottakat kiigazítja,
- b) az eredetileg követelt dolog helyett, utóbb beállott változás folytán más dolgot vagy kártérítést követel,
- c) a keresetét leszállítja, illetve az eredetileg nem követelt járulékokra vagy a követeléseknek, illetőleg járulékoknak a per folyamán esedékesé vált részleteire is kiterjeszti,
- d) megállapítás helyett teljesítést vagy teljesítés helyett megállapítást követel (123. §).

A Pp. 247. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a másodfokú eljárásban a keresetet megváltoztatni nem lehet, a 146. § (5) bekezdés a) pontjában foglalt nyilatkozat pedig akkor tehető, ha

annak a - 2. pontban idézendő - 235. § (1) bekezdése alapján helye van, míg a hivatkozott § (2) bekezdése kimondja, hogy a fellebbezési, illetőleg a csatlakozó fellebbezési kérelmet az elsőfokú ítéletnek fellebbezéssel, illetőleg csatlakozó fellebbezéssel nem érintett részére nem lehet kiterjeszteni, egyébként a fellebbezési, illetőleg a csatlakozó fellebbezési kérelmet - a tárgyalás berekesztéséig meg lehet változtatni.

Az ítélkezési gyakorlat szerint az idézett törvényhelyekből az következik, hogy a keresetváltoztatás lényegében a kereset tartalmának, vagyis a kereseti kérelemnek a megváltoztatását jelenti. A keresetváltoztatás gyakran összefügg a kereseti tényállásnak a megváltoztatásával, ez az összefüggés sem szükségképpen azonban, a kereseti kérelem módosulhat a kereset alapjául szolgáló tények megváltoztatása nélkül is. A keresetváltoztatás eredményeként tehát az eredeti kérelem helyébe részben vagy egészben új kérelem lép.

Nem minősül keresetváltoztatásnak a kereset alapjának az olyan módosítása, amely nem vonja maga után a kérelem változását, így pl. nem minősül keresetváltoztatásnak a kereseti tényállás utólagos kiegészítése a tárgyaláson (vagy pl. a csatlakozó fellebbezésben). (A Polgári perrendtartás Magyarázata 1. kötet 599-600. oldal - Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó - Budapest, 1999.). A Pp. kifejezett kizáró rendelkezése szerint nem minősülnek keresetváltoztatásnak a Pp. 146. § (5) bekezdésében taxatív felsorolt esetei sem.

Egységes a bírói gyakorlat abban, hogy a házastársi közös vagyon megosztása az egyes alvagyonok állagának és értékének megállapítását, valamint a megtérítési igények rendezését egyaránt feltételezi. Ebből következően a közös vagyon megosztása iránt indított perben a bíróság határozatának a közös vagyon egészére ki kell terjednie és az ilyen perben rendszerint valamennyi vagyoni jogi igényt egységesen és véglegesen kell elbírálnia (P.törv.II.20.253/1977. - BH 1978/1/26., PJD VIII. 248.).

Ahhoz tehát, hogy a bíróság valamennyi házassági vagyoni jogi igényről döntsön, nincs szükség tételenként külön kereseti vagy viszontkereseti kérelemre. A közös vagyon megosztására irányuló kereseti, illetve viszontkereseti kérelem ugyanis kiterjed a közös vagyon egészére, mint vagyontömegre, tehát: valamennyi aktív és passzív vagyontárgyra, valamint az egyes alvagyonok közötti megtérítési igényekre is, függetlenül azok jellegétől (ingó vagy ingatlan dolog, vagyoni értékű jog vagy követelés, illetve vagyoni tárgyú kötelezettség) és rendeltetésétől (családi vagy vállalkozási célokat szolgáló vagyontárgyak). Nincs jogi lehetőség arra, hogy a felek a vagyoni jogi igényeiket egyes kiragadott vagyontárgyakra (dolgokra, jogokra vagy kötelezettségekre) korlátozottan

érvényesítsék. Nincs szükség ugyanakkor arra sem, hogy a felek az egyes (aktív vagy passzív, ingó vagy ingatlan dolgok, jogok vagy kötelezettségek, illetve családi vagy vállalkozási célra szolgáló) vagyontárgyak megosztása iránt tételenként külön kereseti, illetve viszontkereseti kérelmet terjesszenek elő. Nem minősül ezért keresetváltoztatásnak a kereset olyan értelmű bővítése sem, amelynél az eredeti kérelem nem módosul, hanem csupán kiegészül további kérelemmel. Nem szükséges viszontkereset ahhoz sem, hogy az alperes a perben olyan vagyoni jogi igényt érvényesíthessen, amelyre a felperes keresete nem terjedt ki. A közös ingó vagyon megosztása iránt indított perben tehát az alperes nem viszontkereset, hanem erre irányuló ellenkérelem alapján kérheti az ingatlan közös tulajdonának a megszüntetését. A közös vagyon megosztására irányuló perben tehát a vagyonomérlegbe foglalt tételek egységes egészet alkotnak (P.törv.II.20.577/1976., BH 1977/9/379. és CDT 119-II.).

A házassági vagyoni jogi igények egységes rendezésének elve azonban nem jelenti azt, hogy a bíróság hivatalból folytathat le bizonyítást, hanem a felek által rendelkezésre bocsátott peradatok alapján kell valamennyi igényről döntenie (Pfv.II.21.441/1999. - BH 2003/4/157.) A bíróságnak tehát a vagyoni jogi igényeket csak a felek által szolgáltatott peradatok keretei között kell egységesen elbírálnia (Pfv.II.21 873/1999/5.).

2. A fentebb kifejtettek ellenére is az eljárásjogi szabályok helyes alkalmazásával árt el a másodfokú bíróság akkor, amikor a vagyonomérleg III./28., 29. és 30. tételébe felvenni kért közös ingóságok és a közös adósságok IV./5. tételébe felvenni kért közös tartozás megosztására irányuló az I. rendű alperesi fellebbezés érdemi elbírálását mellőzte.

A Pp. - másodfokú bíróság által helyesen felhívott - 235. § (1) bekezdése ugyanis úgy rendelkezik, hogy a fellebbezésben új tény állítására, illetve új bizonyíték előadására - ide nem tartozó kivételektől eltekintve - csak akkor kerülhet sor, ha az új tény vagy az új bizonyíték az első fokú határozat meghozatalát követően jutott a fellebbező fél tudomására, feltéve, hogy az - elbírálás esetén - reá kedvezőbb határozatot eredményezhetett volna.

E törvényhelynek a Pp. - fentebb idézett - 247. § (1) bekezdésében foglaltakkal történő egybevetéséből az következik, hogy a másodfokú eljárásban a keresettel érvényesített jog megalapozására - keresetváltoztatás hiányában is csak akkor hozhatók fel újabb tények, a felhozott tények pedig csak akkor igazíthatók ki, ha az ilyen tartalmú nyilatkozat megtételének a Pp. 235. § (1) bekezdése alapján helye van azért, mert az új tény vagy az új bizonyíték az első fokú határozat meghozatalát követően jutott a fellebbező fél tudomására, feltéve, hogy az - elbírálás esetén - reá kedvezőbb határozatot eredményezhetett volna.

A közös vagyoni igények egységes rendezésének az elve kizárólag az elsőfokú eljárásban előterjesztett igényekre, valamint arra terjed ki, hogy a házastársi közös vagyon megosztása iránti perben a másodfokú bíróság - a vagyonmegosztás egységességének elvéből következően - csak akkor nem bírálhatja felül teljes terjedelmében az elsőfokú bíróság ítéletét, ha fellebbezéssel kizárólag a perköltség tekintetében éltek. Ebből következően a csatlakozó fellebbezés is kiterjedhet bármely olyan első fokú ítéleti rendelkezésre, amelynek eldöntése a házastársi közös vagyon megosztásának egységes és végleges elbírálásához szükséges (BH 1994/3/140.).

Nem hagynak kétséget a per adatai afelől, hogy az I. rendű alperes az elsőfokú ítélet hozatalát megelőző tárgyalás berekesztése előtt a spájzba beépített polcrendszernek, valamint az általa a felperesnek ajándékozott arany karikagyűrűnek és arany pecsétgyűrűnek a vagyonmérleg III./28., 29. és 30. tételébe, valamint a 18.417 forint mobiltelefon számlatartozásnak a közös adósságok IV./5. tételébe történő felvételére irányuló kérelmet nem terjesztett elő, hanem csak az elsőfokú ítélet elleni fellebbezésében hivatkozott először arra, hogy az említett ingóságok a vagyonközösséghez tartoznak, azt azonban a fellebbezésében sem állította, hogy az említett új tényekről csak az első fokú határozat meghozatalát követően jutottak a tudomására.

A Pp. 235. § (1) bekezdésében foglalt eljárásjogi akadálya volt tehát annak, hogy a másodfokú bíróság az I. rendű alperes fellebbezésében előterjesztett újabb vagyoni igényeit érdemben bírálja el.

3. A Pp. 270. § (1) és (2) bekezdésében, valamint a 271. § (1) bekezdésnek a) és b) pontjában foglaltakból az következik, hogy a felülvizsgálati eljárásnak, mint rendkívüli jogorvoslatnak csak az lehet a tárgya, ami a fellebbezési eljárásnak, mint rendes perorvoslatnak is tárgya volt.

Az I. rendű alperes fellebbezésének a vagyonmérleg III./28., 29. és 30. tételbe felvenni kért ingóságokra és a IV./5. tételbe felvenni kért közös adósságra vonatkozó része a fellebbezési eljárásnak - a fentebb kifejtettek szerint - nem volt és nem is lehetett a tárgya, a fellebbezés érdemben el nem bírálható része vonatkozásában pedig felülvizsgálatnak nincs helye, ezért a Kúria a felülvizsgálati kérelem vitás tételekkel kapcsolatos részének az érdemi elbírálását a Pp. 273. § (2) bekezdése a) pontjának a megfelelő alkalmazása alapján mellőzte.

II. A jogerős ítélet az I. rendű alperes felülvizsgálati kérelmével támadott és a Kúria által érdemben is elbírált körben a peres felek

egymással ellentétes előadásának, a kihallgatott tanúk egymásnak ugyancsak ellentmondó vallomásának, a perben kirendelt igazságügyi szakértő aggálytalan szakértői véleményének, valamint a rendelkezésre álló okirati bizonyítékok adatainak az egymással való egybevetése, azok okszerű, logikai ellentmondásoktól mentes, és a Pp. 206. § (1) bekezdésében foglalt elveknek egyébként is megfelelően történő értékelése alapján, megalapozottan állapította meg a felek jogvitájának az érdemi elbírálásához szükséges tényállást.

Ennek során a bizonyítási teher Pp. 164. § (1) bekezdésében foglalt főszabályának, a teljes bizonyító erejű magánokirattal szembeni bizonyítás Pp. 196. § (1) bekezdésében foglalt speciális szabályainak, valamint a törvényes vélelmekkel szembeni bizonyítás Pp. 3. § (5) bekezdésében foglalt kivételes szabályának a helyes alkalmazásával értékelte kölcsönösen mindkét volt házaspár terhére mindazon tények bizonyítatlanságát, amelyek vonatkozásában a vitás tényt állító félnek állott érdekében az, hogy - a másik fél tagadásával, illetőleg a rendelkezésre álló teljes bizonyító erejű magánokiratok tartalmával szemben - a saját tényállításait a bíróság valóban fogadja el, továbbá, amelyek vonatkozásában a saját különvagyonára hivatkozó terhelte annak a bizonyítása, hogy - a házastársi közös vagyon Csjt. 27. § (1) bekezdése szerinti törvényes vélelmével szemben - a vitás vagyontárgy részben vagy egészben a Csjt. 28. § (1) bekezdése szerinti különvagyonához tartozik.

1. A Pp. - ún. egyszerűbben bizonyítandó tényekre vonatkozó - 163. § (2) bekezdése egyértelmű abban, hogy a bíróság az ellenfél beismerése, mindkét fél egyező vagy az egyik félnek a másik által bírói felhívás (141. § (2) bekezdése) ellenére kétségbe nem vont előadása folytán valóban fogadhat el tényeket, ha azok tekintetében kételye nem merül fel. Az I. rendű alperes beismerése alapján tehát eljárásjogi szabálysértés nélkül jutott mindkét fokú bíróság arra a helyes jogi következtetésre, hogy az általa a vagyonmérleg 6. és 21. tételébe felvenni kért mosógép és gyapjú ágynemű a felperes Csjt 28. § (2) bekezdésének b) pontja szerinti különvagyonához tartozik, a 2007. novemberétől 2008. november 30-ig terjedő időszakban felmerült gázdíj tartozásnak az I. rendű alperes által elismert időarányos része pedig az életközösség 2008. október 16-án történt megszűnését megelőzően merült fel, ezért az a volt házaspár közös adósságának minősül és annak 22.397 forintos fele része az I. rendű alperest terheli (1.Pf.20.615/2011/5. számú ítélet 4. oldal utolsó és 5. oldal 6. bekezdése).

2. A Pp. 182. § (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy ha a szakvélemény homályos, hiányos, önmagával, más szakértő véleményével, illetve a bizonyított tényekkel ellentétben állónak látszik, vagy helyességéhez egyébként nyomatékos kétség fér, a

szakértő köteles a bíróság felhívására a szükséges felvilágosítást megadni, a fél erre irányuló indítványa alapján pedig a bíróság más szakértőt rendelhet ki.

A perben kirendelt igazságügyi szakértőnek a B., B. u. szám alatti ingatlanon a volt házaspár által közösen elvégzett értéknövelő beruházások folytán előállott értékemelkedés összegére vonatkozó szakvéleménye - a jogerős ítélet helyes indokai szerint - az idézett törvényhely által megjelölt hiányosságokban nem szenved, a helyességéhez semmiféle kétség nem fér, az I. rendű alperesnek a szakvéleménnyel kapcsolatos észrevételeire a szakértő a tárgyaláson történt meghallgatása során indokolt választ adott, az illetékhivataltól beszerzett és a szakértői vélemény alapjául felhasznált adatok valóságtartalmát a szakértő alappal fogadta el, és az általa megállapított 18.000.000 forintos forgalmi érték az I. rendű alperes által megjelölt 19.000.000-20.000.000 forintos értéktől egyébként sem tér el olyan mértékben, amely a szakvéleményt aggályossá tenné.

Ilyen körülmények mellett az I. rendű alperes által indokoltnak vélt más szakértő kirendelése nyilvánvalóan szükségtelen lett volna, mert az ítélezési gyakorlat szerint a szakvélemény más szakvéleménnyel való ellenőrzésének indítványozása önmagában nem lehet további szakértő kirendelésének alapja (BH 1998/534.).

3. A B. és Vidéke Takarékszövetkezettel szemben fennálló hiteltartozásból a másodfokú bíróság az I. rendű alperes javára - a felülvizsgálati kérelmében megjelölt 255.600 forinttal szemben - 265.400 forintot számolt el az általa utolsó tárgyaláson becsatolt okirati bizonyítékok alapján és e vonatkozásban az elsőfokú bíróság elszámolását korrigálta is (1.Pf.20.615/2011/5. számú ítélet 4. oldalának 7. bekezdése és 5. oldalának 5. bekezdése).

A S. Biztosítóval szemben fennálló és a közös adósságok IV./4. tételébe beállított közös tartozásból az I. rendű által befizetett összeg - a másodfokú bíróság helyes indokai szerint - becsatolt számlák adataiból kitűnően nem 23.538 forint, hanem csak 18.753 forint volt. Helyesen járt el tehát az első- és a másodfokú bíróság akkor, amikor az I. rendű alperes javára csak az utóbbi összeg felperest terhelő fele részét számolta el (1.Pf.20.615/2011/5. számú ítélet 5. oldalának 1. és 6. bekezdése).

A Pp. 270. § (2) és 275. § (3) bekezdésében foglaltakból viszont az következik, hogy a tényállás megállapításának a módjára vonatkozó és az ügy érdemi elbírálására is lényeges kihatással lévő eljárásjogi szabálysértés hiányában a szabad bírói mérlegeléssel megállapított tényállás felülvizsgálati eljárás keretében történő felülmérlegelésének, a bizonyítékok újbóli értékelésének nincs helye.

III. A Csjt. 69/A. § (1) bekezdése szerint a szülő saját szükséges tartásának rovására is köteles megosztani a kiskorú gyermekével azt, ami közös eltartásukra rendelkezésre áll, a gyermektartásdíjról a szülők megegyezésének hiányában a bíróság dönt. A Csjt. 69/C. § (1) bekezdése értelmében pedig a tartásdíj összegét gyermekeként általában a kötelezett átlagos jövedelmének 15-25 %-ában kell megállapítani. A gyermektartásdíj meghatározásánál figyelemmel kell lenni

- a) a gyermek tényleges szükségleteire,
- b) mindkét szülő jövedelmi és vagyoni viszonyaira,
- c) a szülők háztartásában eltartott más gyermekekre,
- d) a gyermek saját jövedelmére is.

Az utóbb idézett törvényhely szövegéből - a jogerős ítélet e vonatkozásban téves, illetve félreérthető indokaival szemben - nem következik az, hogy a bírói gyakorlat szerint egy vagy két gyermek esetében a kötelezett jövedelmének 20 %-ánál magasabb mértékű gyermektartásdíj megállapítása csak rendkívüli körülmények, mint például a gyermek súlyos, tartós betegsége miatt szükséges gyógykezelésével összefüggő többletkiadások felmerülése esetén, az annál alacsonyabb mértékű pedig akkor indokolt, ha a kötelezett átlagos mértéket meghaladó jövedelmének az alapulvételével megállapítható tartásdíj a gyermek szükségleteit meghaladná.

A tartásdíj mértékét ugyanis döntően a gyermek tényleges szükségleteinek a köre és az említett szükségletek - szülők életszínvonalához, illetve életkörülményeihez igazodó szinten - való fedezéséhez szükséges költségek összege, valamint a szülők jövedelmi és vagyoni viszonyai határozzák meg.

A jogerős ítélet meghozatalakor három éves perbeli gyermeknek az életkorához igazodó átlagos szükségleteit a felperes terhére megállapított gyermektartásdíj - az I. rendű alperes jövedelmi és vagyoni viszonyaira is figyelemmel - csupán szűkösen fedezi ugyan, a 6 órás részmunkaidőben foglalkoztatott és csupán havi 46.000 forint nettó átlagkeresettel rendelkező felperes azonban a terhére megállapított mértékű, illetve összegű tartás megfizetésére nem kötelezhető.

A Legfelsőbb Bíróság ugyanis számos eseti döntésében rámutatott már arra, hogy a szülőnek a kiskorú gyermeke eltartásáért a Csjt. 69/A. § (1) bekezdése alapján fennálló fokozott felelőssége nem értelmezhető úgy, hogy a szülő saját létfenntartásának veszélyeztetésével is köteles gyermektartásdíjat fizetni. A szülőknak a saját szükséges tartása terhére megállapítható kötelezettsége sem korlátlan. A törvény szóhasználata is azt fejezi ki, a szülő a rendelkezésre álló anyagi eszközöket kiskorú gyermekével megosztani köteles, így a 69/A. § (1) bekezdésének

megfelelő alkalmazása nem vezethet olyan eredményre, hogy a tartás teljesítésével a szülő megélhetése teljesen ellehetetlenüljön. Erre még akkor sincs mód, ha a gyermekeket saját háztartásában tartó szülő is szűkös anyagi körülmények között él, és a gyermekek indokolt szükségleteit csak részben lehet kielégíteni (BH 1996/591.).

A kifejtettek miatt a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazott Pp. 254. § (3) bekezdése alapján - az érdemi döntés részletesen kifejtett helyes indokaira is utalva - a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A Pp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazott Pp. 78. § (1) bekezdése, valamint a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986.(VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és 14. §-a alapján rendelkezett a Kúria a felek felülvizsgálati eljárással felmerült költségeinek, valamint a felek személyes költségmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték viseléséről.

Budapest, 2011. május 15.

a tanács elnöke, előadó bíró, bíró.

A kiadmány hiteléül: tisztviselő